

XV

bach
festiwal
świdnica
2014

Wonie, barwy i dźwięki
odpowiadają sobie
(Baudelaire)

Wonie, barwy i dźwięki odpowiadają sobie

Baudelaire

Chodzi o wrażliwość. O imponderabilia - rzeczy nieuchwytnie, trudne do opisanie, ale mające wielkie znaczenie. Chodzi o każdego słuchacza, jego obecność i emocje. O odróżnianie od siebie zjawisk, ludzi, idei. O dostrzeganie różnorodności, która nie jest zagrożeniem, ale szansą. Chodzi także o ograniczenia, pewne ramy, porządek, który nazywamy kulturą. Chodzi o dążenie do piękna, formowanie standardów i wartości.

Zamek z wieżami, tarasami, zadbanymi ogrodami i parkami, jak wyspa najwspanialszej kultury, leżał pośród bezdrzewnych, żyznych pól i łąk. Latem łąny zbóż tworzyły wokoło bezkresne, falujące morze. Ta wielka posiadłość i pańska siedziba robiły wrażenie niemal jak z bajki. Śląsk posiadał jednak wiele takich

bajek, cudów tysiąca i jednej nocy, które prowincja ta ukształtowała i które są świadectwem najwyższej kultury w Europie.

Gerhart HAUPTMANN *Strzał w parku* 1939

Ten cytat pojawił się już w tekście wstępnym do jednej z poprzednich edycji festiwalu. Warto do niego wracać, ponieważ przypomina on, że jako spadkobiercy tej kultury jesteśmy zobowiązani ją pielęgnować. Czynimy to organizując festiwal organiczny, czyli osadzony w nowocześnie pojmowanej tradycji oraz w konkretnym kontekście kulturowym. Festiwal rozumiany jako święto muzyki, publiczności i artystów. Festiwal wyjątkowy poprzez wyraźnie wyczuwalną określoną wrażliwość.

Festiwal otwiera piknik romantyczny. To przez Mendelssohna, Schoenberga i tych wszystkich, którzy bywali na Dolnym Śląsku: Wagnera, Brahmsa, Webera, Goethego, Eichendorfa, Chopina. Słowo „romantyczny” każdy rozumie inaczej. Słowo „piknik” również. Festiwal Bachowski zawsze unikał dosłowności, ale w tym przypadku oczyszczające będzie dostrzeżenie oryginalnych znaczeń tych słów i powiązanie ich z własnym światem wrażeń: smak, zachwyty, porówność, zapach, bliskość, wzruszenie, dotyk, nawoływanie, intymność, krajobraz, zauroczenie, wiatr, światłocień, pożegnanie, szepty, cisza, ja. Ten zestaw słów można nazwać pretensjonalnym. Ale to dlatego, że się ich wstydzimy. Takie czasy. Czy Państwo wiedzą jak pachnie wnętrze Kościoła Pokoju? Festiwal Bachowski w Świdnicy to jeden z najlepszych adresów kulturalnych w Europie. Bach jest tylko pretekstem. Chodzi o wrażliwość, o imponderabilia. Chodzi o zapachy, barwy, dźwięki, smaki i emocje. (jta)

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ

STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

MIASTO ŚWIDNICA

rynek z tradycjami

piątek 25 VII

---

o 19.30 MAKOWICE - KOŚCIÓŁ / PARK PAŁACOWY

piknik romantyczny

MENDELSSOHN *Lieder im Freien zu singen* | *Pieśni do śpiewania na wolnym powietrzu*

SCHOENBERG *Verklärte Nacht* | *Przemieniona noc*

FRANZ MARC ENSEMBLE

2h z jedną przerwą ▶ wprowadzenie do koncertu ▶ dostępny płatny bufet festiwalowy / mile widziane własne kosze piknikowe z ulubionymi przekąskami * ▶ stroje piknikowe preferowane

🎫 bilety: 15 pln / 5 pln

sobota 26 VII

---

o 18.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

johann sebastian

BACH kantaty

AKADEMIA BACHOWSKA Andrew Parrott

2h z jedną przerwą ▶ dostępny płatny bufet w Barocafe / mile widziane własne kosze piknikowe z ulubionymi przekąskami * ▶ stroje koktajlowe preferowane

🎫 bilety: 20 pln / 10 pln

o 21.00 DAWNY KOŚCIÓŁ ZIMOWY

mozart party

MOZART *Divertimento Es-dur* HAYDN *Kwartet d-moll*

MOZART *Kwintet waltorniowy Es-dur*

Beata Nawrocka skrzypce Elżbieta Górka skrzypce, altówka Teresa

Wydrzyńska altówka Konrad Górka wiolonczela Paweł Dziewoński róg

2h z jedną przerwą ▶ aperitif ▶ stroje koktajlowe mile widziane

🎫 bilety: 10 pln / 5 pln

niedziela 27 VII

---

o 10.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

muzyka w liturgii

BACH kantaty

AKADEMIA BACHOWSKA Andrew Parrott

🎫 wstęp wolny

o 13.00 KATEDRA

muzyka w liturgii PEKIEL *Missa pulcherrima*

THE SOUND GUARDIANS

🎫 wstęp wolny

o 18.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

johann sebastian BACH *Die Kunst der Fuge*

AKADEMIE FÜR ALTE MUSIK BERLIN & AKADEMIA BACHOWSKA

2h z jedną przerwą ▶ dostępny płatny bufet w Barocafe / mile widziane własne kosze piknikowe z ulubionymi przekąskami * ▶ stroje koktajlowe preferowane

🎫 bilety: 20 pln / 10 pln

poniedziałek 28 VII

---

o 19.30 KOŚCIÓŁ POKOJU

szewski poniedziałek

Georg Philipp TELEMANN Antonio VIVALDI Johann Sebastian BACH
V Koncert Brandenburski Johann Gottlieb JANITSCH (urodzony w Świdnicy twórca europejskiej tradycji piątkowych koncertów filharmonicznych)

ORKIESTRA FESTIWALOWA Marcin Świątkiewicz klawesyn

2h z jedną przerwą ▶ dostępny płatny aperitif w Barocafe ▶ stroje koktajlowe mile widziane

🎫 bilety: 20 pln / 10 pln

wtorek 29 VII

---

o 19.30 DAWNY KOŚCIÓŁ ZIMOWY

stara europa

BEETHOVEN *Trio D-dur op. 70.1* CHOPIN *Trio g-moll op. 8*

Maciej Czepielowski skrzypce Teresa Kamińska wiolonczela

Mariusz Klimsiak fortepian historyczny

2h z jedną przerwą ▶ stroje koktajlowe mile widziane

🎫 bilety: 20 pln / 10 pln

środa 30 VII

- o 19.30 KOŚCIÓŁ ŚW. KRZYŻA
- o 21.00 KOŚCIÓŁ ŚW. JÓZEFA
- o 22.15 KOŚCIÓŁ POKOJU

maraton koncertowy - klawesyn klawikord fisharmonia organy

Marek Toporowski

wprowadzenia do koncertu ▶ po drodze dostępny płatny aperitif w restauracji Rynek 43 (zniżka za okazaniem biletu) ▶ zakończenie ca. 23.00

🎫 bilety: 20 pln / 10 pln

czwartek 31 VII

- o 19.30 RESTAURACJA RYNEK 43

divertimento

DRUSCHETZKY MOZART

LOTZ TRIO Robert Šebesta bassethorn Ronald Šebesta bassethorn

Sylvester Perschler bassethorn

2h z jedną przerwą ▶ dostępny aperitif (zniżka za okazaniem biletu) ▶ stroje koktajlowe mile widziane

🎫 bilety: 10 pln / 5 pln

piątek 1 VIII

- o 19.30 KOŚCIÓŁ POKOJU

opera półscenicznie

MOZART *Don Giovanni*

Sebastian Szumski - Don Giovanni / Radosław Rzepecki - Leporello

Marzena Lubaszka - Donna Anna / Wioletta Chodowicz - Donna Elvira

Krystian Adam Krzeszowiak - Don Ottavio / Jolanta Kowalska - Zerlina

Jacek Ozimkowski - Komandor, Masetto

CAPELLA CRACOVIENSIS Jan Tomasz Adamus

3h 30' z jedną przerwą ▶ dostępny płatny bufet festiwalowy w Barocafe / mile widziane własne kosze piknikowe z ulubionymi przekąskami * ▶ stroje wieczorowe preferowane

🎫 bilety: 35 pln / 15 pln

sobota 2 VIII

- o 18.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

opera półscenicznie

PURCELL *Dido & Aeneas*

María Hinojosa - Dido / Richard Helm - Aeneas

Stephanie True - Belinda / Iason Marmaras - Czarownica

CHÓR I ORKIESTRA FESTIWALOWA Fabio Bonizzoni

1h bez przerwy ▶ dostępny płatny bufet festiwalowy w Barocafe / mile widziane własne kosze piknikowe z ulubionymi przekąskami * ▶ stroje wieczorowe preferowane

🎫 bilety: 35 pln / 15 pln

- o 20.30 DAWNY KOŚCIÓŁ ZIMOWY

Schubertiada

Wonie, barwy i dźwięki odpowiadają sobie.

ARTYŚCI FESTIWALOWI Mariusz Klimsiak fortepian

2h z jedną przerwą ▶ stroje wieczorowe mile widziane

🎫 bilety: 5 pln

niedziela 3 VIII

- o 10.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

muzyka w liturgii

MUFFAT, RENICKEN

Maciej Bator

🎫 wstęp wolny

- o 13.00 KATEDRA

muzyka w liturgii

Thomas STOLTZER

(świdnicki polifonista renesansowy)

Missa Paschalis

THE SOUND GUARDIANS

🎫 wstęp wolny

Przełom lipca i sierpnia to tradycyjnie w Świdnicy prawdziwe święto muzyki klasycznej. Festiwal Bachowski jest jednym z naszych sztandarowych przedsięwzięć kulturalnych, które „budowane” jest od 15 lat. Owocuje on rzeszą wiernych melomanów z różnych zakątków Polski i pokazuje, że muzykę poważną można odkrywać na nowo. Organizatorom, a przede wszystkim niezawodnej publiczności, przy tej okazji należą się podziękowania.

Tegoroczny jubileuszowy Festiwal podąża ścieżką w rytm utworów Bacha oraz kompozytorów, na których miała ogromny wpływ jego twórczość. Przed organizatorami stoi nie lada wyzwanie, a publiczność będzie mieć okazję usłyszenia wielkich gwiazd światowej muzyki.

Dla prawie dwudziestu koncertów wybrano wyjątkowe i urokliwe wnętrza m. in. Kościoła Pokoju, świdnickiej katedry, a także innych obiektów sakralnych.

Muzyka Bacha podczas festiwalowych dni rokrocznie rozbrzmiewa w Świdnicy do późnych godzin wieczornych.

Życzę Państwu niezapomnianych wrażeń i satysfakcji z pobytu w Świdnicy oraz wyjątkowych doznań muzycznych.

Wojciech Murdzek

Prezydent Świdnicy

Jadąc kilkunastoletnią drogą w znanym doskonale kierunku spodziewać się możemy, że krajobrazy mijane za oknem nie zaskoczą, zaś koleiny powtarzalności niemalże same poprowadzą wprost do celu. Tymczasem okazuje się, że pozory zwodzą, ścieżka rozwija się na nowo, wytycza zachwycające meandry i karmi nieoczekiwanymi olśniewającymi widokami. Trudno uwierzyć, że Międzynarodowy Festiwal Bachowski w Świdnicy odbywa się już po raz piętnasty - to imponująca historia, która z roku na rok każe odrzucić fasadę powtarzalności i skupić się na fascynującym, przemyślanym programie. Programie, który dzieła Jana Sebastiana Bacha stawia w centrum, niemniej traktuje je jako punkt kulturowego continuum, jako soczewkę, przez którą twórczość innych wielkich kompozytorów staje się wyraźna.

W jubileuszowym, piętnastym roku festiwalowym będzie rozrywkowo dzięki Mozartowskim divertimentom i pieśniami Mendelssohna, intensywnie, za sprawą Andrew Parrota i jego odczytania kantat lipskiego kantora, precyzyjnie, niczym bachowska *Sztuka fugi*, wreszcie - operowo, kiedy na scenie w niezwykłym Kościele Pokoju zabrzmiały *Don Giovanni* Wolfganga Amadeusa Mozarta i *Dido & Aeneas* Henry'ego Purcella. Nie zabraknie także dzieł związanych ze Świdnicą, wszak 750 lat dziedzictwa warto i należy pielęgnować, kompozycje Johanna Gottlieba Janitscha i Thomasa Stoltzera poświadczą o wyrafinowanej tradycji muzycznej miasta.

Z największą przyjemnością i dumą zapraszam Państwa na XV Międzynarodowy Festiwal Bachowski, wydarzenie, które składa hołd muzyce i kulturze Dolnego Śląska, przypomina o korzeniach, odkrywa piękno, wreszcie daje ogrom przyjemności. Spotkajmy się w Świdnicy!

Joanna Gadzińska

Przewodnicząca Rady Miejskiej Świdnicy

Szanowni Państwo,

W naturze ludzkiej tkwi dążenie, by przywracać, zachowywać i pamiętać. Całe życie zbieramy rzeczy i wspomnienia. Z sentymentem i radością, z drugiej strony, przekazujemy je kolejnym pokoleniom, utrwalamy to, co nas kształtowało, oddajemy to, co najcenniejsze. Intelktualne i kulturowe dziedzictwo przechodzi z pokolenia na pokolenie, obrasta w kolejne warstwy, pogłębia i wzbogaca nas tym samym głębszymi i bogatszymi czyniąc.

Będąc w pełni człowiekiem, chcemy zdejmować owe warstwy dziedzictwa, docierać do istoty, szukać piękna i harmonii. Trudno o sposób lepszy, aniżeli w mieście o przebogatej, wielokulturowej historii, by doświadczać muzyki osadzonej w kulturowym kontekście i jednocześnie ów kontekst poszerzającej, wreszcie muzyki wykonanej na najwyższym poziomie. Po raz piętnasty perła Dolnego Śląska, Świdnica, rozbrzmiewa kompozycjami patrona Międzynarodowego Festiwalu Bachowskiego - Jana Sebastiana Bacha. A skoro wolność artystyczna jest jednym z filarów wolnego i nowoczesnego społeczeństwa, program festiwalu nie ograniczy się do dzieł patrona - w Świdnicy będzie okazja, by zetknąć się z dziełami Mozarta, Purcella, Mendelssohna, Schönberga i Beethovena. Także muzyka polska godna jest zapoznania - kompozycje Bartłomieja Pękiela, Fryderyka Chopina, czy związanych z miastem Thomasa Stoltzera i Johanna Gottlieba Janitscha znalazły się w programie Festiwalu.

Z przyjemnością zapraszam Państwa do Świdnicy na XV Międzynarodowy Festiwal Bachowski, wydarzenie, które od lat pielęgnuje nasze dziedzictwo. Wydarzenie, które pozwala obcować z pięknem i historią. Wydarzenie, które czyni nas lepszymi.

Piotr Żuchowski

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo,

Po raz piętnasty na przełomie lipca i sierpnia spotykamy się na koncertach w ramach Międzynarodowego Festiwalu Bachowskiego. Na przestrzeni tego czasu wielokrotnie pytano mnie dlaczego Bach i dlaczego od początku głównym festiwalowym miejscem jest Kościół Pokoju.

Warto więc spojrzeć na kontekst historyczny. 31 grudnia 1729 kantorem-organistą Kościoła Pokoju w Świdnicy został pochodzący z Biedrychowic koło Lubania Śląskiego Christoph Gottlob Wecker (ca. 1700 - 1774), uczeń Johanna Sebastiana Bacha. Wecker starał się o posadę kantora ewangelickiego Kościoła Pokoju w Świdnicy i poprosił Bacha o list polecający. Bach przysłał oficjalny list, z którego wynika, że Wecker brał udział w lipskich wykonaniach kantat i że Bach jego współudział bardzo sobie cenił. Wecker otrzymał od Bacha także list prywatny. Bach pisał [Bach-Dokumente I], że chętnie służyłby Passions Musique, gdyby sam jej nie potrzebował. Prawdopodobnie Wecker prosząc o list polecający, prosił także o nuty Pasji. Nie wiemy, czy Wecker zdołał wykonać w Świdnicy którąkolwiek Pasję Bacha. Nie zachowały się też żadne kompozycje Weckera, ani opisy jego działalności. Wiadomo jednak, że muzykę Bacha oraz późniejszych lipskich kantorów wykonywano w Kościele Pokoju regularnie przez cały XIX wiek. Pewne jest też, że w Kościele Pokoju trwa określona tradycja, którą cechuje wysoki poziom kultury muzycznej, który bez wątpienia buduje festiwal poprzez różnorodność form i jakość wykonawstwa na najwyższym europejskim poziomie.

Zapraszam Państwa do udziału w festiwalowych wydarzeniach, by spotkać się w wielu pięknych wnętrzach i wciąż na nowo sprawdzać, potwierdzać żywość i aktualność dokonań kompozytorów sprzed paru wieków – dla nas, dla naszej wrażliwości, kształtowanej w innych warunkach, w czasach zgoła odmiennych.

Waldemar Pytel

pastor Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Świdnicy

19.30 MAKOWICE

kościół i park pałacowy

piknik romantyczny

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY 1809-1847

Lieder im Freien zu singen *Pieśni do śpiewania na wolnym powietrzu*

ARNOLD SCHOENBERG 1874-1951

Verklärte Nacht / *Przemieniona noc*

FRANZ MARC ENSEMBLE

Michalina Bienkiewicz sopran

Łukasz Dulewicz alt

Karol Kusz tenor

Michał Dembiński bas

Maciej Czepielowski

Jadwiga Czepielowska skrzypce

Jacek Dumanowski

Mariusz Grochowski altówki

Konrad Górka

Agnieszka Oszańca wiolonczele

FRANZ MARC ENSEMBLE to efemeryczna formacja, która już podczas ubiegłorocznego Festiwalu Bachowskiego dała upust swojej fascynacji szczególnemu zjawisku w historii muzyki, jakim był przełom XIX i XX wieku. W daw-

nym kościele zimowym zespół wykonał sceniczną wersję *Księżycowego Pierrota* Arnolda Schoenberga zestawionego z *Walką Tankreda z Kloryndą* Monteverdiego. Ten projekt wywołał efekt domina i w tym roku przed nami dwa cuda europejskiej literatury muzycznej: *Przemieniona noc* oraz *Pieśni do śpiewania na wolnym powietrzu*. Franz Marc to wybitny malarz doby ekspresjonizmu - okresu w sztuce, którego przedstawicielem był także dolnośląski artysta Otto Mueller - urodzony w Lubawce, działający we Wrocławiu, zmarły w Obornikach Śląskich. Franz Marc, Arnold Schoenberg, Gabriele Munter, Wasilij Kandinsky, Alban Berg, Egon Schiele, Alexander Zemlinsky, Emil Nolde, Anton Webern - ta fascynująca lista nazwisk staje się początkiem wielkiej przygody.

Pieśni Mendelssohna do śpiewania na wolnym powietrzu napisane są do słów najlepszych poetów: Heinego, Goethego i pochodzącego z Łubowic koło Raciborza Eichendorffa. Ta muzyka i ta poezja w organiczny sposób należy do krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska. „Na wolnym powietrzu” w tej części Europy oznacza przepiękne parki pałacowe, drogi obsadzone drzewami, parki leśne, parki uzdrowiskowe, parki miejskie, szlachetne odmiany drzew i krzewów, stare cmentarze, tonące w zieleni działnice willowe - również w małych miasteczkach, urbanistyczne założenia miasto - ogród.

Genialny sekstet smyczkowy Schoenberga, klasyka wiekańskiego XX wieku, nosi trudny do przetłumaczenia tytuł *Verklärte Nacht*. *Przemieniona noc*. *Noc przemienienia*. *Noc przemiany*. Utwór był inspirowany poematem Richarda Dehmela. To piękna opowieść. Bardzo potrzebna dzisiaj, ponieważ znowu tak wiele ludzi żyje bez wątpliwości i chce, żeby wszystko było albo czarne, albo białe. *(ita)*

Verklärte Nacht

Zwei Menschen gehn durch kahlen, kalten Hain;
der Mond läuft mit, sie schau'n hinein.
Der Mond läuft über hohe Eichen;
kein Wölkchen trübt das Himmelslicht,
in das die schwarzen Zacken reichen.
Die Stimme eines Weibes spricht:

Ich trag ein Kind, und nicht von Dir,
ich geh in Sünde neben Dir.
Ich hab mich schwer an mir vergangen.
Ich glaubte nicht mehr an ein Glück
und hatte doch ein schwer Verlangen
nach Lebensinhalt, nach Mutterglück
und Pflicht; da hab ich mich erfrecht,
da ließ ich schaudernd mein Geschlecht
von einem fremden Mann umfassen,
und hab mich noch dafür gesegnet.
Nun hat das Leben sich gerächt:
nun bin ich Dir, o Dir, begegnet.

Sie geht mit ungelenktem Schritt.
Sie schaut empor; der Mond läuft mit.
Ihr dunkler Blick ertrinkt in Licht.
Die Stimme eines Mannes spricht:

Das Kind, das Du empfangen hast,
sei Deiner Seele keine Last,
o sieh, wie klar das Weltall schimmert!
Es ist ein Glanz um alles her;
Du treibst mit mir auf kaltem Meer,
doch eine eigne Wärme flimmert
von Dir in mich, von mir in Dich.
Die wird das fremde Kind verklären,
Du wirst es mir, von mir gebären;
Du hast den Glanz in mich gebracht,
Du hast mich selbst zum Kind gemacht.

Er faßt sie um die starken Hüften.
Ihr Atem küßt sich in den Lüften.
Zwei Menschen gehn durch hohe, helle Nacht.

Richard Dehmel

Przemieniona noc

Dwoje ludzi idzie przez rzadki, zimny zagajnik;
księżyc biegnie z nimi, oni patrzą w niego.
Księżyc idzie ponad wysokimi dębami;
żaden obłok nie mąci niebiańskiego światła,
ku któremu sięgają czarne wierzchołki.
Głos kobiety mówi:

Noszę dziecko i nie jest ono twoje,
w grzechu idę obok Ciebie.
Straszliwy gwałt samej sobie zadałam.
Nie wierzyłam już w szczęście,
a jednak tęskniłam dogłębnie
za treścią życia, szczęściem matki i powinnością;
wtedy pozwoliłam sobie na bezczelność,
wtedy drżąca pozwoliłam objąć moje łono
obcemu mężczyźnie
i sama siebie jeszcze za to błogosławiłam.
Teraz zemściło się życie:
teraz ciebie, właśnie ciebie napotkałam.

Ona idzie niepewnym krokiem.
Patrzy w górę; księżyc idzie wraz z nią.
Jej mroczne spojrzenie tonie w świetle.
Głos mężczyzny mówi:

To dziecko, które poczęłaś
niech nie ciąży twej duszy;
spójrz, jak mieni się wszechświat!
Blask pokrywa wszystko;
dryfujesz ze mną po zimnym morzu;
lecz własne ciepło migocze
od ciebie we mnie, ode mnie w ciebie.
Ono to dziecko obce przeistoczy
Urodzisz je mnie, jako moje.
Ty napelniłaś mnie blaskiem,
ty mnie samego uczyniłaś dzieckiem.

On obejmuje ją wokół silnych bioder.
Ich oddechy całują się w powietrzu.
Dwoje ludzi idzie przez ze wszystkich najważniejszą,
jasną noc.

18.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

BACH kantaty

AKADEMIA BACHOWSKA Andrew Parrott dyrygent

BACH PRZYBYWA DO LIPSKA

JACOBUS HANDL 1550-1591 motet *Ecce sacerdos magnus*

JOHANN SEBASTIAN BACH 1685-1750 kantata *Du wahrer Gott und Davids Sohn* BWV 23 na niedzielę Quinquagesima (7 niedziela przed Wielkanocą) 7 II 1723 JACOBUS HANDL motet *Ecce quomodo moritur iustus* JOHANN SEBASTIAN BACH kantata *Die Elenden sollen essen* część druga BWV 75 na pierwszą niedzielę po Trójcy Świętej 30 V 1723

- przerwa -

JOHANN SEBASTIAN BACH kantata *Die Himmel erzählen die Ehre Gottes* część pierwsza BWV 76 na drugą niedzielę po Trójcy Świętej 6 VI 1723 JACOBUS HANDL motet *O quam metuendos* JOHANN SEBASTIAN BACH kantata *Herz und Mund und Tat und Leben* część pierwsza BWV 147 Nawiedzenie NMP 2 VII 1723

AKADEMIA BACHOWSKA Aleksandra Raszyńska Aldona Bartnik Magdalena Pikuła Eleonora Strojny soprany Aleksandra Guździo Klara Sandra Januszewska Anna Bober alty Simon Wall Piotr Szewczyk tenory Andrzej Witlewski Volodymir Andrushchak basy Agnieszka Świątkowska Seojin Kim Zofia Wojniakie-

wicz Natalia Dolińska skrzypce Wojciech Witek altówka Anna Jankowska wiolonczela Łukasz Madej kontrabas Benoît Laurent Johannes Knoll oboje Jarosław Nowak fagot Marian Magiera trąbka Marek Pilch organy

Andrew Parrott dyrygent

BACH W LIPSKU / BACH W ŚWIDNICY

Cechą wyróżniającą Bacha w Świdnicy jest fakt, że od początku swego istnienia festiwal nie zajmuje się zapraszaniem na swoje koncerty wyłącznie gotowych projektów, ale przede wszystkim inwestuje we własne produkcje. Duża część festiwalowych wydarzeń to specjalnie zamawiane przez festiwal koncerty polskich zespołów z dużą ilością międzynarodowych gości, a także działalność, prowadzonej przez różnych liderów orkiestry festiwalowej, która dotychczas zrealizowała wiele ważnych projektów [m. in. wszystkie koncerty skrzypcowe oraz komplet *Koncertów Brandenburskich* Bacha]. Większości edycji festiwalu towarzyszyły kursy mistrzowskie prowadzone przez artystów festiwalowych, często - co niezwykle ważne - miały one spontaniczny, nieoficjalny charakter.

Na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci funkcjonowało wiele hermetycznych środowisk muzycznych koncentrujących się na wykonywaniu muzyki Bacha, skupionych wokół takich nazwisk, jak między innymi: Helmuth Rilling, John Eliot Gardiner, czy Phillipe Herreweghe. Bacha traktowano jako świętość do tego stopnia, że występujące w jego twórczości typowe zjawiska muzyczne popularne w całej muzyce późnego baroku, patetycznie zniekształcano odbierając im naturalność. Na przykład typowy recytatyw *accompagnato* u Bacha często słyszy się w tempach znacznie wolniejszych, niż to ma miejsce w podobnym przypadku w jakiegokolwiek operze z tego okresu. Sytuację stopniowo zmieniali Josua Rifkin, Andrew Parrott, Paul McCreesh oraz wielu mniej znanych artystów, propagując solowe obsady wokalne w kantatach Bacha, co jest zgodne ze współczesną wie-

dzą o wykonywaniu muzyki w tamtych czasach. Dystans do Bacha pozwoliła uzyskać jednak przede wszystkim rosnąca na przestrzeni ostatnich lat popularność osiemnastowiecznej opery. Nagle skostniałe środowisko śpiewaków specjalizujących się w barokowej muzyce kościelnej otrzymało konkurencję ze strony nowej generacji artystów, którzy tymi samymi gardłami śpiewają z równym powodzeniem Monteverdiego, Bacha, Mozarta, Mahlera. Nagle okazało się, że do niedawna jeszcze ciężkie chóry w Pasjach Bacha zachwycają lekkością i kolorami tak samo, jak mozartowskie finały operowe. Siła wyrazu tej muzyki jest do dziś źródłem konfliktu pomiędzy amboną, a emporą muzyczną i podpowiedzią dla poszukujących współczesnego sacrum.

Mimo wielkiej popularności tzw. historycznych wykonań, wiedza o sposobie wykonywania muzyki dawnej pozostaje zwykle w sferze teorii. Nawet najbardziej uznane postacie współczesnej sceny muzycznej nie wprowadzają zdobytej wiedzy w życie, ale ulegają presji tradycji wykonawczej ukształtowanej w XIX wieku i ugruntowanej w tradycyjnej praktyce muzycznej współczesnych sal koncertowych. Festiwal Bachowski umożliwił artystom wykonywanie kantat Bacha z chóru, czyli empory muzycznej - balkonu, na którym znajdują się organy. Jest to sytuacja bardzo rzadko spotykana w dzisiejszej praktyce koncertowej. Andrew Parrott, legendarny badacz Bacha i niekwestionowany autorytet w zakresie praktyk wykonawczych, dopiero w Świdnicy miał pierwszą możliwość publicznego wykonania kantat Bacha właśnie z empory muzycznej. Świdnica jest obecnie jednym z najistotniejszych punktów na współczesnej, bachowskiej mapie Europy. Festiwal poprzez otwartość i chęć podejmo-

wania nowych wyzwań w niezwykle ciekawy sposób uzupełnia współczesną bachowską scenę koncertową. Jest wręcz bardzo interesującą alternatywą dla Lipska, gdzie silna tradycja dziewiętnastowieczna czasami utrudnia świeże spojrzenie na twórczość Bacha - genialnego eksperymentatora i samotnika. Można wręcz zaryzykować twierdzenie, że w Lipsku Bacha jest tak dużo, że aż nie ma go wcale. Wnętrze świdnickiego Kościoła Pokoju pozwala zbliżyć się do wokalnie-instrumentalnej twórczości Bacha w sposób szczególny. Warunki przestrzenne na głównej emporze muzycznej świdnickiego Kościoła Pokoju umożliwiają wygodne i naturalne - w kontekście historycznych praktyk wykonawczych - rozmieszczenie śpiewaków i instrumentalistów. Krótki czas pogłosu powoduje, że zawilości bachowskich partytur mają szansę być słyszalne w sposób wyjątkowo klarowny, praktycznie nieosiągalny w typowych warunkach akustycznych, jakie panują w dużych kościołach murowanych. W obu głównych kościołach bachowskich Lipska nie zachował się oryginalny wystrój wnętrz, a więc i akustyka uległa istotnej zmianie. Na podstawie rycin można zaryzykować stwierdzenie, że dzisiaj w Świdnicy łatwiej o bachowską sytuację przestrzenną i akustyczną, niż w Lipsku. Do tego dochodzi naturalny kontekst kulturowy, ponieważ Kościół Pokoju to świątynia luterańska, a Saksonia i Dolny Śląsk sąsiadują ze sobą należąc do wspólnej Europy. *(jta)*

21.00 DAWNY KOŚCIÓŁ ZIMOWY

mozart party

WOLFGANG AMADEUS MOZART 1756-1791 Divertimento Es-dur KV 563 Allegro - Adagio - Menuetto - Andante - Menuetto - Allegro (przerwa) JOSEPH HAYDN 1732-1809 Kwartet d-moll Op. 42 Andante ed Innocentemente - Menuetto. Allegretto - Adagio e cantabile - Finale. Presto WOLFGANG AMADEUS MOZART Kwintet Es-dur KV 407 Allegro - Andante - Rondo

Paweł Dziewoński róg Beata Nawrocka skrzypce Elżbieta Górka skrzypce / altówka Teresa Wydrzyńska altówka Konrad Górka wiolonczela

---

Muzyka nazywana dzisiaj klasyczną w przeszłości była zazwyczaj sztuką użytkową. Pisano utwory do wykonywania w sali koncertowej, w kościele, w pałacu, w salonie mieszczańskim, w gronie koneserów, jako prezent urodzinowy, na ślub, na pogrzeb lub na inną świąteczną okoliczność. Są utwory pachnące kadzidłem, są utwory pachnące wieczornym ogrodem. Jest muzyka o smaku wina, jest muzyka o zapachu perfum. Ale zawsze jest to forma komunikacji emocjonalnej i źródło bezkresnej przyjemności. Twórczość Mozarta to jeden z największych triumfów humanizmu, triumfów myśli ludzkiej, czyli boskiej. Dlatego *mozart party* - nieskrępowana, spontaniczna, ale także oświecona radość życia. *(ita)*

10.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

muzyka w liturgii

JOHANN SEBASTIAN BACH 1685-1750

Die Himmel erzählen die Ehre Gottes BWV 76

AKADEMIA BACHOWSKA Andrew Parrott

13.00 KATEDRA

muzyka w liturgii

BARTŁOMIEJ PĘKIEL ??-1670

Missa Pulcherrima

THE SOUND GUARDIANS

Łukasz Dulewicz Szczepan Kosior Karol Kusz Michał Dembiński

Na początku było słowo. Słowo nie tylko jako zaledwie nośnik treści, ale jako siła sprawcza. Słowo, które działa zgodnie z zasadą równoważności masy i energii, które potrafi przemieniać abstrakcyjne w rzeczywiste, które stwarza nazywając. Słowo, które jest najważniejsze, wysunięte na pierwszy plan, mówi o pryncypiach, skupia uwagę, prowadzi narrację, wytycza ścieżki, wodzi za nos, słowo-despota, słowo-przewodnik, słowo-początek, słowo mające ostatnie słowo.

Takie właśnie jest słowo w kantatach Johanna Sebastiana Bacha i *Missa pulcherrima* (*Mszy najpiękniejszej*, nieprzypadkowo), najprawdopodobniej ostatnim dziele Bartłomieja Pękiela. Pierwzoplanowe i porządkujące kompozycję, bawiące się własnym brzmieniem i rytmem. Całość łagodnie mu ulega, abyśmy mogli skupić na nim całą uwagę, nie uronić treści, wielbić, celebrować. Bez najmniejszego żalu skapitulować w obliczu perswazji. (*szp*)

18.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

BACH Die Kunst der Fuge

AKADEMIE FÜR ALTE MUSIK BERLIN
& AKADEMIA BACHOWSKA

JOHANN SEBASTIAN BACH *Aus tiefer Not schrei ich zu dir*
JOHANN SEBASTIAN BACH *Kunst der Fuge* - Contrapunctus
I, IV, V, VIII, IX, X, XI, XVIII WOLFGANG AMADEUS MOZART
Preludium i Fuga d-moll KV 405/4 wg Bacha WOLFGANG
 AMADEUS MOZART Adagio i Fuga d-moll wg Preludium
 i Fugi cis-moll Bacha

Stephan Mai Justyna Skatulnik Klaudia Matlak Dörte Wetzel
Rudolf Balazs Agata Habera skrzypce Dorian Wetzel Elisabeth
Sordia altówki Nicholas Selo Maria Misiarz wiolonczele

Akademie für Alte Musik Berlin to zespół, który od ponad 30 lat należy do najbardziej znanych i cenionych wykonawców muzyki dawnej. Nagrywa wyłącznie dla wydawnictwa Harmonia Mundi (m.in. z Ceciliją Bartoli, Andreasem Schollem, Sandrine Piau), koncertuje na całym świecie, jest zdobywcą nagród: Grammy, Diapason d'Or, Gramophone. Z reguły gra bez dyrygenta, zgodnie z praktyką wykonawczą baroku i wczesnego klasycyzmu.

Akademia Bachowska skupia wyróżniających się młodych muzyków wybranych podczas przesłuchań, które odbyły się wiosną tego roku. Uczestnicy Akademii przez ostatnie kilka dni pracowali pod okiem członków zespołu Akademie für Alte Musik Berlin nad wspólną interpretacją *Sztuki Fugi*. W każdym głosie instrument prowadzący spoczywa w rękach członka zespołu Akamus.

Sztuka Fugi to dzieło szczególne. Powstawało w momencie, gdy na muzycznej mapie Europy zaznaczały się style neapolitański i mannheimski. Bach nie uczestniczył w narodzinach klasycyzmu. Pisał rzeczy genialne, ale i hermetyczne. *Sztuka Fugi* jest utworem doskonałym. Bardzo skomplikowanym, wyrafinowanym konstrukcyjnie, ale przy tym przyjemnym dla ucha. Wykształcenie muzyczne bardzo pomaga docenić jego artyzm, ale na szczęście działają tu także słowa Kanta: piękne jest to, co powszechnie się podoba bez pośrednictwa pojęcia. Ostatni Kontrapunkt wchodzący w skład *Sztuki Fugi* składa się z trzech tematów i urywa się kilka taktów po pojawieniu się trzeciego tematu zbudowanego na dźwiękach B-A-C-H. Niektórzy badacze twórczości Bacha twierdzą, że urywa się celowo... (jta)

19.30 KOŚCIÓŁ POKOJU

szewski poniedziałek

GEORG PHILIPP TELEMANN 1681-1767 Koncert na dwie altówki G-dur TWV 52:G3 (Mariusz Grochowski Jacek Dumanowski) ANTONIO VIVALDI 1678-1741 Koncert na 2 wiolonczele g-moll RV 531 (Agnieszka Oszańca Konrad Górka)

- przerwa -

JOHANN GOTTLIEB JANITSCH* 1708-1763 Sinfonia G-dur
JOHANN SEBASTIAN BACH 1685-1750
V Koncert Brandenburski
(solo: Karolina Zych, Seojin Kim, Marcin Świątkiewicz)

- przerwa -

JOHANN GOTTLIEB JANITSCH Kwartet na flet, skrzypce, altówkę i basso continuo (Karolina Zych, Seojin Kim, Jacek Dumanowski, Agnieszka Oszańca) GEORG PHILIPP TELEMANN Koncert na 3 skrzypiec, Tafelmusik II, TWV 53:F1 (solo: Zofia Wojniakiewicz Tomasz Góra Seojin Kim)

Karolina Zych traverso Tomasz Góra Seojin Kim Dorota Dębicka
Jadwiga Czepielowska Zofia Wojniakiewicz Beata Nawrocka

Elżbieta Górka skrzypce Jacek Dumanowski Teresa Wydrzyńska
Mariusz Grochowski altówki Agnieszka Oszańca Konrad Górka
wiolonczele Grzegorz Frankowski kontrabas

Szewcom przypisywano największą skłonność do nadużywania alkoholu, a więc po niedzielnych libacjach poniedziałek bywał ciężki. Dzisiaj ten dzień tygodnia bywa omijany przez organizatorów imprez kulturalnych z obawy przed marną frekwencją. Festiwal Bachowski gra jednak również w poniedziałek, ale koncert ma formułę spontanicznego spotkania artystów, którzy postanowili wspólnie bawić się muzyką. Umówmy się, że to taki kulturalny „klin na kaca”. Na pulpitach - jak zwykle na Festiwalu Bachowskim - arcydzieła. Ponieważ taka jest idea festiwalu: Bach i wszystko, co najlepsze. *(jta)*

***JOHANN GOTTLIEB JANITSCH** 1708-1763 urodził się w Świdnicy, studiował we Frankfurcie nad Odrą, a działał w Berlinie. Organizował *akademie piątkowe* - publiczne koncerty, które uważane są dziś za początek europejskiej tradycji organizowania w piątki regularnych koncertów filharmonicznych.

19.30 DAWNY KOŚCIÓŁ ZIMOWY

stara europa

LUDWIG VAN BEETHOVEN 1712-1773 Trio D-dur op. 70 nr 1
FRYDERYK CHOPIN 1810-1849 Trio g-moll op. 8

Maciej Czepielowski skrzypce
Teresa Kamińska wiolonczela
Mariusz Klimsiak fortepian historyczny

W przeważającej mierze żywiołowe, a jednak zatytułowane Duch. Trio D-dur Ludwiga van Beethovena na fortepian, skrzypce i wiolonczelę obrosło nieomal legendą. A to za sprawą niesamowitej drugiej części w tempie *Largo assai ed espressivo*, bardzo powoli i intensywnie. Części mrocznej, przejmującej, wywołującej dreszcze, nie ekstazy, a strachu. Błąkająca się muzyka wzbiera nabiera nagle niczym ciemna fala, by rozptynąć się na powrót w jęczących dźwiękach skrzypiec i bulgocie fortepianu. Kompozytorowi Karelowi Czernemu, który wymyślił jakże adekwatny tytuł dla beethovenskiej kompozycji, atmosfera drugiej części utworu nasunęła na myśl postać ducha ojca z Hamleta. Nie pomylił się Czerny bardzo - z notatek Beethovena wynika, że komponując trio pracował nad operą *Makbet*, której nigdy nie ukończył i o której powiedział, że jest nazbyt przerażająca. Echem Szekspira w twórczości Niemca pozostał *Duch*.

Tymczasem Trio fortepianowe g-moll Fryderyka Chopina także

nosi w sobie ducha. Ducha Beethovena: efektowne, patetyczne otwarcie i odpowiedź, która odpływa w dal, jakby nadstawiała drugi policzek, z pokorą chowając ten rażony ciosem. Mimo wyraźnego echa, jest to na wskroś polska kameralistyka, wybornie liryczna i najwyższych lotów, utwór, o którym Robert Schumann powiedział ni mniej, ni więcej a „czyż nie jest [trio] tak szlachetne – jak to tylko można sobie wyobrazić? Tak marzycielskie – jak żaden jeszcze poeta nie śpiewał...” (*szp*)

Preteksty do spotkania z Beethovena i Chopina są trzy:

Pierwszy to chęć kultywowania tradycji wykonywania muzyki kameralnej, jako zjawiska artystycznego towarzyszącego europejskiej codzienności. Kameralistyka to muzyka domowa, intymna, słuchana z bliska, wykonywana zarówno przez profesjonalistów, jak i amatorów przynajmniej przez ostatnie 300 lat. Jak jest dzisiaj? Są miejsca w Europie, gdzie muzyka jest elementem ogólnego wykształcenia, zdarzają się konkursy fortepianowe, w których biorą udział np. amatorzy wykonujący zawód lekarza. Są i takie, gdzie odpowiedź „muzyk” na pytanie o wykonywany zawód budzi zdziwienie lub rozbawienie. To kwestia kultury, poziomu cywilizacji i wrażliwości.

Drugi pretekst to fortepian - oryginalny instrument zbudowany około połowy XIX wieku we Wrocławiu przez warsztat Franz Welck. Fortepian ten został znaleziony we wsi Rościszów w Górach Sowich. Dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego został odrestaurowany i dzisiaj jest własnością Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu. A więc Beethoven i Chopin na instrumentach z epoki, skrzypce i wiolonczela z jelitowymi strunami oraz fortepian o delikatnej konstrukcji i miękkim brzmieniu, choć zapowiadającym już nadchodzące przemiany estetyczne.

Trzeci pretekst to potrzeba abstrakcyjnego, czystego od ideologii piękna. Ono nas mimo wszystko otacza. (*ita*)

19.30 KOŚCIÓŁ ŚW. KRZYŻA

21.00 KOŚCIÓŁ ŚW. JÓZEFA

22.15 KOŚCIÓŁ POKOJU

maraton koncertowy

Marek Toporowski klawesyn klawikord fisharmonia organy

Festiwal Bachowski wielokrotnie gościł tego wszechstronnego wirtuoza, który zawsze porywał publiczność swoją osobowością. Dlatego w tym roku najprostsze i najlepsze rozwiązanie: *carte blanche* - dajemy artyście wolną rękę. Słuchamy, spacerujemy, po drodze sprawiamy sobie drobne przyjemności (Restauracja Rynek 43 oraz BarocCafe). *(ita)*

TREFFPUNKT / MEETINGPOINT / MIEJSCE ZBIÓRKI:
MOZART

KLAWESYN: CLAUDE BÉNIGNE BALBASTRE 1722-1799
La Castelmore, La Lugeac WOLFGANG AMADEUS MOZART
1756-1791 Rondo D-dur KV 485 ANTONIO SOLER 1729-
1783 *Fandango* **KLAWIKORD:** WOLFGANG AMADEUS
MOZART Rondo a-moll KV 511 MUZIO CLEMENTI 1752-1832
Sonatina Es-dur op. 37/1 DYMITR KABALEWSKI 1904-1987
Wariacje na temat pieśni ukraińskiej **FISHARMONIA:** LOUIS-
JAMES-ALFRED LEFÉBURE-WÉLY 1817-1869 Parafraza
uwertury do opery *Wilhelm Tell* Rossiniego LOUIS-JAMES-
ALFRED LEFÉBURE-WÉLY Bolero de Concert

ORGANY: CLAUDE BALBASTRE 1722-1799 Concerto
WOLFGANG AMADEUS MOZART Adagio für eine Orgelwalze
LOUIS-CLAUDE DAQUIN 1694-1772 Noël sur les Flûtes JAN
KŘITEL KUCHARŤ 1751-1829 Adagio As-dur, Pastorale,
Partita C-dur

19.30 DZIEDZINIEC RESTAURACJI RYNEK 43

GEORG DRUSCHETZKY 1745-1819 *Divertissement Pour Trois Cor de Basset* (wybór) MAREK PIAČEK 1972 *Wasted Land I, VIII* (wybór): Moderato - *Wasted Land I* - Allegretto Scherzando - *Wasted Land VIII* - Rondo WOLFGANG AMADEUS MOZART 1756-1791 wybór utworów na 2 i 3 bassethorny ze zbiorów: *Fünfundzwanzig Stücke für 3 Bassethörner KV 439b* oraz *Kegelduette für 2 Bassethörner KV 487: Allegro - Larghetto - Polonaise - Adagio – Rondo*

- przerwa -

WOLFGANG AMADEUS MOZART fragmenty oper *Czarodziejski Flet* oraz *Don Giovanni: Der Vogelfänger bin ich ja - Marsch der Priester - Ein Mädchen oder Weibchen - Madamina il catalogo e questo - Non mi dir, bell'idol mio*

LOTZ TRIO

Robert Šebesta Ronald Šebesta Sylvester Perschler basset horn

---

Wynalezienie urządzeń do zapisu dźwięku wiele zmieniło w życiu muzycznym. Dzisiaj mamy dowolną muzykę w telefonie - możemy ją zabrać z sobą wszędzie. Oczywiście w czasach Bacha i Mozarta muzykę można było usłyszeć tylko na żywo: w kościele, w pałacu, w karczmie lub trzeba ją było zagrać / zaśpiewać samemu lub wspólnie z rodziną / przyjaciółmi. W XIX wieku za-

częły się pojawiać publiczne sale koncertowe, rozwijała się także tradycja chórów parafialnych, w których spotykali się ludzie różnych zawodów. W archiwum Kościoła Pokoju znajdują się materiały nutowe świadczące o niebywale bogatej kulturze muzycznej Świdnicy. Są tam dzieła liturgiczne na duże chóry, kantaty Bacha, wielki repertuar XIX-wieczny. Wspólne wykonywanie muzyki przez profesjonalistów i amatorów było wspólnym, bezcennym instrumentem budowania nowoczesnego społeczeństwa. Ludzie regularnie spotykali się na próbach, rozmawiali, wymieniali poglądy, plotkowali, zawierali nowe znajomości, tworzyli mosty łączące różne warstwy społeczne, grupy zawodowe, formacje polityczne i religijne. Lotz Trio (Theodor Lotz to słynny budowniczy bassethornów) prezentuje repertuar, który wykonywano nie w wielkich salach koncertowych, ale w małym gronie, dla przyjemności. Najlepsze fragmenty oper przerabiano na mniejsze składy instrumentalne, aby można było sprawić sobie w domu przyjemność muzyką zasłyszaną w teatrze. Bassethorn, basset horn, corno di bassetto to większa odmiana klarнету. Najśłynniejszy utwór, w którym użyte zostały bassethorny to Requiem Mozarta. *(jta)*

19.30 KOŚCIÓŁ POKOJU

opera in concert

WOLFGANG AMADEUS MOZART 1756-1791

Don Giovanni

DON GIOVANNI Sebastian Szumski

LEPORELLO Radosław Rzepecki

DONNA ANNA Marzena Lubaszka

DONNA ELVIRA Wioletta Chodowicz

ZERLINA Jolanta Kowalska Pawlikowska

DON OTTAVIO Krystian Krzeszowiak

MASETTO / IL COMMENDATORE Jacek Ozimkowski

CAPELLA CRACoviENSIS Fabio Ravasi koncertmistrz Zofia Wojniakiewicz Maciej Czepielowski Dorota Dębicka Tomasz Góra Beata Nawrocka Elżbieta Górka Jadwiga Czepielowska Seojin Kim Natalia Moszumańska Juliusz Żurawski Katarzyna Solecka skrzypce Jacek Dumanowski Mariusz Grochowski Teresa Wydrzyńska altówki Konrad Górka Mathilde Wolfs wiolonczela Daniele Rosi Michał Skiba kontrabas Georgia Browne Karolina Zych flety Benoît Laurent Marcel Plavec oboje Robert Šebesta Ronald Šebesta klarnety Carles Vallès Josep Casadellà fagoty Edouard Guittet Cédric Berger rogi Marian Magiera Paweł Gajewski trąbki Robert Schlegl Fabien Moolaert Wim Becu puzony Tomasz Sobaniec kotły Pavel Burda mandolina Aldona Bartnik Michalina Bienkiewicz

soprany Łukasz Dulewicz Dorota Dwojak-Tłałka alty Piotr Szewczyk Szczepan Kosior tenory Michał Dembiński Marek Opaska basy

Jan Tomasz Adamus klawesyn / dyrygent

Wiele otaczających nas zjawisk nie wytrzymuje próby czasu. Zmienia się ocena historii, autorytety moralne okazują się być wydmuszkami. Wartościowe zdobycze kultury zrozumiałe dla odbiorców o różnych korzeniach są często tłamszone przez ideologie hataśliwe i przytłaczające. Dlatego potrzebny jest wysiłek mentalny dla zachowania tych elementów kultury, które są prawdziwymi filarami naszego istnienia. Potrzebna jest także realna możliwość obcowania z nimi. Mozart - jeden z architektów humanizmu. Jego genialne dzieła to uniwersalne okno na świat sztuki. Doświadczenie jej inspiruje i otwiera umysły na nowe możliwości. W dobie minimalizmu libretta operowe bywają zbyt zawile, zaś muzyka często wymaga przewodnika. Ale w każdym przypadku musi to być przewodnik po emocjach, a nie strukturach dźwiękowych i literackich. Dlatego dzieło jako pretekst, most do prawdziwie uniwersalnych wartości. *Don Giovanni* - ponadczasowe arcydzieło. Jego praktykowanie jest świadectwem przynależności do kultury europejskiej. Opera to wielki świat. Zawsze tworzyła sieć łączności kulturowej. *Don Giovanni*o znajdują Polacy, Hiszpanie, Szwedzi, Amerykanie, Japończycy. Dzięki temu mają o czym rozmawiać. Opera edukuje pod względem emocjonalnym, cywilizuje, osłabia nacjonalizmy. Buduje nowoczesne społeczeństwo, ponieważ zaprasza do uczestniczenia, a uczestniczenie jest istotą obywatelstwa, codziennej praktyki bycia razem. *(ta)*

11:30 POŻARZYSKO - KOŚCIÓŁ ŚW. JÓZEFA

bach on tour

Teresa Kamińska wiolonczela barokowa

GIOVANNI BATTISTA VITALI 1632-1692

Toccata - Bergamasca 1680

GIOVANNI BATTISTA DEGLI ANTONI 1636-1698

Ricercata seconda 1687

JOHANN SEBASTIAN BACH 1685-1750

Suita wiolonczelowa G-dur

Prelude - Allemande - Courante - Sarabande

- Menuet 1 & 2 - Gigue

Wycieczka w ramach Barokowej Podróży (tradycyjnej wycieczki melomanów Kraków - Świdnica - Kraków) przewartościowuje pojęcie prowincji. Dolny Śląsk w żadnym miejscu nie jest prowincjonalny. Ilość substancji historycznej w miasteczkach i wsiach sprawia, że interesująca jest wyprawa w każdy zakątek tego regionu.

Tym razem dolnośląska *terra incognita* - info: www.bach.pl

18.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

opera in concert

HENRY PURCELL 1659-1695

Dido and Aeneas | *Dydona i Eneas*

DYDONA Maria Hinojosa BELINDA Stephanie True

ENEASZ Richard Helm CZAROWNICA Iason Marmaras

CHÓR FESTIWALOWY Michalina Bienkiewicz (PIERWSZA WIEDZMA)

Aldona Bartnik Dorota Dwojak-Tlalka (DRUGA WIEDZMA) Łukasz

Dulewicz Szczepan Kosior (MARYNARZ) Piotr Szewczyk Michał

Dembiński Marek Opaska ORKIESTRA FESTIWALOWA

Agnieszka Świątkowska Klaudia Matlak skrzypce Dymitr

Olszewski altówka Agnieszka Oszańca wiolonczela Grzegorz

Frankowski kontrabas Marek Pilch klawesyn

Fabio Bonizzoni klawesyn / dyrygent

When I am laid, am laid in earth, May my wrongs create

No trouble, no trouble in thy breast;

Remember me, remember me, but ah! forget my fate.

Remember me, but ah! forget my fate.

Nikt nie jest odporny na rytm passacaglii. Mimo nazwy, która znaczy tyle, co „przechadzać się ulicą”, u Henry’ego Purcella hipnotyzujące basso ostinato nie napędza akcji, raczej zawę-
ża ją do „tu i teraz”, kondensuje. Błąkająca się melodia kładzie się ciężkim, nieprześwitującym całunem dusząc każdy przejaw radości, rozciągając słowo *laid* [złożona, położona] ku agonii i śmierci. Taki jest *Lament Dydony*, najsynniejszy fragment *Dido and Aeneas*, i już ta aria jest wystarczającym powodem, by pojąć, dlaczego pierwsza opera Purcella zyskała status narodowej i przysparza dumy Anglikom. Zwłaszcza, że kompozytor nader szybko zrozumiał, że język muzyczny włożony w ramy teatralne daje wyborne pole dla interpretacji poezji - za ideami Cameraty florenckiej przekazuje emocje grając brzmieniem słów i wykorzystując dramatyczne zdolności śpiewaków. Także tekst libretta autorstwa Nahuma Tate’a, oparty na *Eneidzie* Wergiliusza, przekazuje w zawoalowany, alegoryczny sposób treści istotne dla Purcella współczesnych. Eneaszem miałby być Jakub II Stuart, który, nawrócony na katolicyzm, za sprawą intryg kościoła (oddanego przez postaci Czarodziejki i Wiedźm) porzucił anglikańskich Brytyjczyków symbolizowanych przez postać Dydony. Sztuka w służbie społeczeństwu, acz pielęgnująca nade wszystko pierwiastek natchniony. (*szp*)

20.30 DAWNY KOŚCIÓŁ ZIMOWY

Schubertiada **wonie, barwy i dźwięki odpowiadają sobie**

ARTYŚCI FESTIWALOWI

Mariusz Klimsiak fortepian historyczny

Liederabend, wieczór pieśni. Cudownego, wyrafinowanego, a równocześnie zwyczajnie pięknego repertaru jest tak dużo, że chcemy nim zarażać jeszcze bardziej. W przeciwieństwie do oper wykorzystujących umiarkowanie porywające teksty, pieśni bardzo często pisane były do poezji najwyższej jakości. Po przesunięciu granic w Europie po II Wojnie Światowej Świdnica przesunęła się nieco na wschód. Dzięki temu wieczory pieśni w Świdnicy nabierają specjalnego kolorytu. Możliwe jest bardziej ekscytujące zderzenie repertuaru niemieckiego z pieśnią polską, ale także rosyjską. I nie chodzi tylko o kwestie językowe, ale także o różnice temperamentu oraz o kontekst historyczny. Pieśń i muzyka kameralna to nie tylko salony Europy Zachodniej, ale także dworki i pałace na Kresach Wschodnich. Skomplikowane życiorysy, wspomnienia, opowieści przodków. Ślady pamięci, więź kulturowa. Bywa tak, że młodzi mieszkańcy Dolnego Śląska łatwiej znajdują wspólne tematy z Niemcami wysiedlonymi z tych terenów do Niemiec, niż ze swoimi dziadkami pochodzącymi z dawnej wschodniej Polski. Lektury szkolne opisują przyrodę dzisiej-

szej Litwy i Ukrainy, ale młodzi Dolnoślązacy znajome obrazy odnajdują w literaturze niemieckiej, zwiedzają dom noblisty Gerharda Hauptmanna w Jagniątkowie, w Karkonoszach, wędrują po trasach zniszczonych linii kolejowych. Bywa też tak, że zwiedzając Lwów dziwią się, że tam nie biegają białe niedźwiedzie. *(jta)*

10.00 KOŚCIÓŁ POKOJU

muzyka w liturgii

GEORGIO MUFFAT 1653-1704 Toccata Septima

JOHANN ADAM REINCKEN 1643-1722 Fuga in g-moll

Maciej Bator organy

13.00 KATEDRA

muzyka w liturgii

THOMAS STOLTZER 1480-1526 Missa paschalis

THE SOUND GUARDIANS

Thomas STOLTZER / Stolczer / Scholczer (1480 Świdnica 1526 Znojmo na Morawach) - po Heinrichu Fincku oraz Paulu Hofhaimerze najważniejszy kompozytor niemiecki wczesnego XVI wieku. Działał we Wrocławiu, a od 1522 był magister capellae na węgierskim dworze królewskim.

Szanowni Państwo,

bardzo serdecznie zapraszam za rok. To nie będzie szesnasty festiwal, ale jego szesnasta ewolucja. Plus ultra - wciąż dalej.

W programie między innymi sceniczna wersja *Così fan tutte* Mozarta, mistrzowskie recitale klawesynowe, laboratorium opery barokowej, zespoły l'Arpeggiata oraz La Fonte Musica. Nowością będą projekty społeczne na scenie plenerowej, a także goście specjalni, znani z projektów łączących różne style muzyczne: Marcin Masecki oraz Piotr Orzechowski „Pianohooligan”. Szczególnie zapraszam na specjalne festiwalowe śniadanie z kwartetem *Wschód Słońca* Josepha Haydna oraz kolejne maratony koncertowe. Tym razem również dla biegaczy. Do zobaczenia!

Jan Tomasz Adamus

dyrektor artystyczny

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ

STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

MIASTO ŚWIDNICA

rynek z tradycjami

FESTIWAL DUMNIE WSPIERAJĄ

Od 2004 roku winnica produkuje i sprzedaje polskie wina gronowe, organizuje degustacje oraz zwiedzanie swojej winnicy, znajdującej się w Makowicach.

ul. Kraszowicka 23, Świdnica / +48 74 853 67 10 / www.winnicaswidnicka.pl

Wina pochodzące z Garaż Food & Wine do nabycia w Baroccafé.

ul. Józefitów 8, Kraków / www.facebook.com/GarazFoodWine

PIAST-ROMAN

HOTEL - RESTAURACJA

ul. Kotlarska 11 / Świdnica / www.hotel-piast-roman.pl

Rynek 43 / Świdnica / www.restauracjaswidnica.pl

FESTIWAL DUMNIE WSPIERAJĄ

Lody rzemieśnicze według tradycyjnej włoskiej receptury

Współpraca w ramach projektu Bach dla Dzieci

Rynek 23 / Świdnica / www.facebook.com/AmarettoGelatoCaffe

Współpraca w ramach projektu Bach dla Dzieci

ul. Parkowa 8 / Świdnica / www.salazabawbajka.pl

Współpraca w ramach projektu Bach dla Dzieci

www.swidnica.caritas.pl

pl. Pokoju 7 / www.facebook.com/Baroccafe

Makowice 36 / +48 74 8520 335 / www.palacmakowice.pl

Fundacja Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej / www.dolinapalacow.pl

Studio graficzne / wizualna architektura informacji / www.skandha.com

Udostępnienie rzutnika projekcyjnego podczas koncertów operowych

www.ks-j.pl

JPM HOLDING S.A.

www.jp holding.pl

WSPÓŁORGANIZATORZY

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL BACHOWSKI ŚWIDNICA 2014
pl. Pokoju 6 | 58-100 Świdnica | +48 721 620 174 | info@bach.pl

bilety

Kościół Pokoju pon-sob 9:00 - 18:00 nd 12:00 - 18:00

Informacja Turystyczna pon-nd 10:00 - 20:00

Empik | online: eBilet.pl

Jan Tomasz Adamus dyrektor artystyczny

Michalina Bienkiewicz koordynacja

m.bienkiewicz@bach.pl + 48 721 620 174

Mateusz Wiśniewski PR & media

m.wisniewski@bach.pl +48 601 483 648

Ewelina Mikluszka produkcja +48 721 620 172

Matylda Myczka koordynacja artystyczna +48 721 620 171

Agnieszka Kopieniak reklama +48 721 620 173

zdjęcia archiwum artystów, Francesco Collett, Kristof Fischeri,

Piotr Kucia, Kobas Laksa, Tibor-Florestan Pluto,

Dan Porges, Michał Ramus, Bartek Sadowski,

Emilia Staniek, Jacek Zygmunt

projekt graficzny **skandha** Jacek Zygmunt

teksty Jan Tomasz Adamus, Paweł Szczepanik

znajdź nas:

bach.pl

facebook.com/festiwal.bachowski

twitter.com/BachFestival

